

Tháp Nhạn Tuy Hòa

*Phú Yên có đỉnh Cù Mông
Có hòn Nhạn Tháp, có dòng sông Ba.*

Hai câu ca dao trên đã ghi lại một số đặc điểm địa lý của Phú Yên, trong đó có Tháp Nhạn. Nếu như thành phố Nha Trang tự hào có Tháp Bà cổ kính bên cầu Xóm Bóng, thì thành phố Tuy Hòa cũng có thể tự hào với Tháp Nhạn đứng trơ gan cùng tuế nguyệt trên núi Nhạn, soi bóng xuống dòng Đà Giang trong xanh, thơ mộng và trữ tình.

Tuy Hòa, thành phố ven biển tuy nhỏ nhưng duyên dáng. Hòn núi Nhạn xanh um trên đỉnh như một hòn non bộ giữa lòng thành phố. Truyền thuyết về núi Nhạn có rất nhiều, tuy nhiên, từ xa trông về, núi rất giống hình con chim nhạn đang thu mình chuẩn bị bay bổng lên trời cao. Đường đi lên tháp rất nhiều và con đường chính rất rộng, dễ đi ngay cả ô tô cũng có thể đưa du khách tiếp cận đến tháp. Ngôi Tháp hiện ra trông đồ sộ, cổ kính trong khuôn viên khoảng 1.000m², xung quanh được lát gạch và quét dọn sạch sẽ. Theo sử cũ ghi lại, tháp được dựng lên từ vào thời chúa Nguyễn Hoàng khoảng từ năm 1578 – 1580. Nhiều nhà khoa học còn phỏng đoán Tháp này cùng thời với Tháp Bà Pô Na Ga ở Nha Trang vì các viên gạch ở Tháp Nhạn và Tháp Bà giống nhau về sức chịu đựng, sự tàn phá của thời gian. Tháp Nhạn cao khoảng 15m, hình chóp nhọn, đầu hơi tà vì tảng đá đặt trên nóc tháp trong thời chiến tranh đã rơi xuống. Ngày nay, đỉnh tháp được tôn tạo lại nhưng vết tích vẫn còn. Chân tháp hình vuông, mỗi cạnh dài hơn 10m. Điều đặc biệt là các viên gạch xây Tháp rất lớn, không giống như Tháp Chăm ở Phan Rang, thỉnh thoảng cũng xen vào những viên gạch rộng hơn 20cm. Cũng giống như phần lớn các Tháp Chăm, hướng chính của Tháp Nhạn là hướng Đông phản ánh vũ trụ quan của Ấn giáo, vì đây là hướng của thần thánh, của sinh sôi nảy nở. Kiến trúc của Tháp Nhạn gồm ba phần mà theo quan niệm của người Chăm, đó là: trần tục, tâm linh và thần linh. Trải qua biến động và thời gian, tháp bị hư hại, phần lớn không còn đủ các thành phần như lúc khởi dựng. Tuy nhiên, những hoa văn trên thành tháp vẫn còn sắc nét, thể hiện trình độ kiến trúc điêu luyện của người xưa. Dưới chân Tháp được gắn ốp đá sa thạch. Trong Tháp có tượng Bà được thờ trang nghiêm, du khách tham quan đều đến tháp hương cầu nguyện. Xưa kia, Tháp có những cái am nhỏ được dựng vào thời Hậu Lê để thờ Bà Thượng Đỉnh Chúa Thiệt A Na Diễn Ngọc Phi. Trong thời kháng chiến, am này bị bom đạn tàn phá. Sau này, khi hòa bình lập lại, nhân dân Tuy Hòa mới góp công, góp của dựng lại một ngôi miếu trên nền cái am cũ như to lớn hơn với 4 chữ “Thượng Đỉnh Linh Miếu”.

Đứng từ chân Tháp, du khách có thể phóng tầm mắt quan sát các phố phường trong thành phố Tuy Hòa đang thay da đổi thịt. Nhìn về phương Nam thấy xa xa là dãy đèo Cả khi tỏ, khi mờ. Trên đèo có núi Đá Bia cao vút như chọc thẳng trời xanh, chóp núi quanh năm mây mù bao phủ. Xa hơn nữa là biển Đông mênh mông sóng nước và dòng Đà Rằng thướt tha như lụa cùng ruộng đồng thẳng cánh cò bay kéo dài đến chân đèo Cả. Cảnh non nước thật hữu tình. Có lẽ vì thế mà mấy năm nay, Hội thơ Nguyên tiêu của tỉnh Phú Yên đều tổ chức dưới chân Tháp Nhạn.

Cách Tháp Nhạn không xa, một tượng hình cánh nhạn đang dựng lên. Và biết đâu chừng đây sẽ là biểu tượng của thành phố Tuy Hòa trong tương lai. Ngày nay, du khách đến Tuy Hòa ai cũng muốn lên núi viếng Tháp, tìm hiểu thêm về nghệ thuật kiến trúc đã góp phần làm phong phú bản sắc văn hóa của dân tộc Việt Nam.